



Johanna Meta Maria (Joke) Broekema is geboren op 25 april 1926 in Permantian, NOI. Ze is een dochter van Meta Broekema-van Aken.

Joke bezocht de Planters School Vereniging in Brastagi en was daar padvindster bij de lotus patrouille. Ze woonde in Medan.

Joke bleef padvindster in Kamp Brastagi bij de Lotuspatrouille van de Opinogroep. Op 12 november 1942 wordt ze geïnstalleerd als assistent patrouilleleidster van de Margrietenpatrouille.

Tijdens de oorlog zat Joke samen met haar moeder geïnterneerd in Kamp Brastagi. Ze woonden in het Meisjeshuis in de Rechter Gang. Brastagi was een gemengd Japans interneringskamp op Noord-Sumatra, 60 km ten zuiden van Medan aan het Toba-meer. Het kamp was ondergebracht in het gebouwencomplex van de Planters School Vereeniging Brastagi. De vrouwen en kinderen die op de hoogvlakte rondom Brastagi en Kaban Djahe verbleven en enkele oudere mannen werden geïnterneerd in de kostschool waar normaal accommodatie was voor 200 kinderen. De kampleiding was Nederlands. Op 16 april 1942 opende het kamp en waren er 939 mannen, vrouwen en kinderen gevangen. Na de eerste chaotische weken vond iedereen een plekje. Vrouwen en meisjes sliepen bij elkaar in de voormalige klaslokalen en kinderslaapzalen, jongens ouder dan 8 jaar sliepen apart. Het kamp bestond uit een groot hoofdgebouw, rondom een binnentuin gebouwd, met aan de ene kant de lagere school met een zeer ruim gymnastieklokaal en het kleinere H.B.S. gebouw. Aan de andere kant van het hoofdgebouw stond het nieuwe meisjeshuis, ziekenhuis en het z.g. straatje, waar een aantal gebouwde huisjes voor de onderwijzers waren, een voetbalveld en een klein park, het Vondelpark.

Voor de oorlog was er al een Scoutinggroep in Brastagi. Na de Japanse bezetting stopten de Scoutingactiviteiten. In het geheim vormde Akela van Braningen met een aantal jongens de Pioniersgroep met de patrouilles Arenden en Panters. Om de jongens en meiden in het kamp wat om handen te geven lukte het Akela van Braningen van de Nederlandse kampleiding toestemming te krijgen 'officieel' met Scoutingactiviteiten te starten. Scouting werd in principe door de Japanners verboden, maar soms wel oogluikend toegestaan. Gedurende de oorlog waren ze soms strenger en soms meegaander. Op tien augustus 1942 werd de Afdeling Brastagi opgericht. Het afdelingsbestuur werd gevormd door Hopman Meijerink, Oehoe Oomen (Kabouters), Akela Hoek (welpen), Akstra De Lavalette (padvindsters) en Akela van Braningen als secretaresse. Voor de jongens waren er 2 welpenhordes en twee jongenstroepen: de Pioniers en de Rimboejagers. Voor de meisjes werd gestart met 2 kabouterkringen en twee meisjestroepen: Skoth (Steeds klaar om te helpen) en OPINO (Opgericht in Oorlogstijd). Ze hadden khaki uniformen maar de patrouillelinten waren het enige Scouting kenmerk. Joke sloot ook hier aan bij de Lotuspatrouille van de Opinogroep. Op 12 november 1942 wordt ze geïnstalleerd als assistent patrouilleleidster van de Margrietenpatrouille.

In september 1942 timmerden de jongens een hoek in de gymzaal om apart te kunnen zitten met de troepraad. "De Wigwam" werd het centrum van de afdeling Brastagi, met een deur die zelfs een goed slot had. Negen zware houtblokken om een echt brandend imitatie kampvuur verhoogden de gezelligheid. Het portret van Baden-Powell vond een plaatsje aan de muur op een blauwe jamboree-das. Op de 28^e wordt De Wigwam ingewijd. In oktober werden van twee oude jurken vlaggen gemaakt voor de verschillende onderdelen.

Op 22 december 1942 werden de geïnterneerden uit het Dokter Fonds ziekenhuis in Pematang Siantar overgebracht naar Brastagi. Er kwamen bijna 700 mensen bij. De scouts hielpen mee iedereen naar hun slaapverblijf te wijzen en spullen te dragen. Alle lessen op school en bijeenkomsten werden verboden en de lokalen werden gebruikt voor de huisvesting. Mede door de toestroom van de nieuwe bewoners bleek in januari 1943 Scouting zo populair dat er ondertussen 3 jongenstroepen, 4 welpenhordes, 3 meisjestroepen, 4 kabouterkringen en een pionierstersstam waren, samen ruim 450 leden.

Joke heeft ongeveer 50 tekeningen van het kamp gemaakt waaronder de tekening van het "hijzen van de vlag". De tekeningen zijn in het Museon, Den Haag en geven een inkijkje in de dagelijkse gang van zaken in de kampen. Voor een aantal moeders tekende zij portretten van hun overleden kinderen. Ook Japanse officieren lieten zich portretteren. Haar voornaamste werk is een album, getiteld 'Voorheen en Thans', dat zij in Brastagi achterliet, toen zijzelf naar Aek Pamienke III werd overgebracht.

Op 31 mei 1943 moesten de oudste jongens naar het mannenkamp Soengei Sengkol. Onder de groep zaten ook de oudere patrouilleleiders. Intussen werd ook een nieuw afdelingsbestuur gevormd, omdat Hopman Meijerink door de Japanners zwaar mishandeld was. Naast Hiawatha Van Braningen als presidente en Awanda Put als secretaresse waren Akstra de Lavalette, Akela Hoek en Oehoe Overdijkink bestuurslid.

Eind '43 was de sfeer in het kamp erg bedrukt en dit raakte ook Scouting. Kinderen liepen weg en jongens die wel lid bleven werden gepest. De twee jongenstroepen werden hierdoor verboden door de afdelingsleiding. Maar begin '44 kwam er weer nieuwe energie. Er werd een nieuwe pioniersgroep opgericht met de patrouilles panthers, eekhoorns, vossen en bevers. Ria Eikens werd geïnstalleerd als padvindster in aanwezigheid van alle 25 leidsters. Ze werd kampleidster en kreeg het voor elkaar dat de Japanse commandant Scouting toestond. Toen er na verloop van tijd een Japanse official onverwacht op inspectie kwam, droeg Eikens een padvindsters uniform en maakte iedereen zich zorgen om de gevolgen. De Japanner gaf haar hartelijk een hand. Hij was ook scout en had de Jamboree in 1937 bezocht.

Half december 1944 moesten alle jongens die ouder dan 10 waren het kamp verlaten naar het mannenkamp Si Rengorengo. Het leven werd steeds zwaarder in Brastagi. Alleen de Opino groep ging door tot het eind, met 4 patrouilles. Medio juni 1945 sloot het kamp en werden 1347 vrouwen en kinderen naar kamp Aek Pamienke III gebracht. Ook daar was Ria Eikens kampleidster. Het kamp Aek Pamienke bestond uit drie afzonderlijke kampcomplexen midden tussen de rubberbossen aan de spoorlijn van Medan naar Rantau Prapat, tussen het station Aek Pamienke en het plaatsje Bandar Doerian. De kampen waren omheind met prikkeldraad. De mensen waren ondergebracht in barakken (sommigen spreken van

koeliehuisjes) in open plaatsen in de jungle, gemaakt van stokken en planken met een atap-dakbedekking.

Na de overgave van de Japanners op 15 augustus was pas 25 augustus de dag dat de gevangenen echt vrij waren. Nora Prins en Ria Eikens stonden op een podium en Ria had in haar armen de driekleur. De padvindsters mochten deze hijsen.



Een potloodtekening (kleur) van een groep padvindsters die in de houding staan voor de Nederlandse vlag. Hierachter een omheining met prikkeldraad, waarbinnen een wachthuisje, twee barakken op palen en een deel van de Lorrybaan zijn afgebeeld. Het geheel speelt zich af onder hoge bomen. Op de tekening is de woonplaats van de Japanners afgebeeld in de dagen van de bevrijding. De groep vrouwen die in de houding staan voor de Nederlandse vlag is de Lotuspatrouille van een van de Scoutinggroepen in het kamp. Het vijfde meisje aan de linkerkant is Joke Broekema, de maakster van de tekening.

Joke is later getrouwd met Erik Willem Wassink (1926-2014) en woonde in Uithoorn. Ze kreeg 2 kinderen en is overleden op 21 oktober 2012.

Meer informatie

[Zoeken in Indische kamparchieven - Indischekamparchieven](#)

[hijsen van de vlag - Het Geheugen \(delpher.nl\)](#)

[Bron: Indisch Herinneringscentrum | smh40-45 \(smh40-45.nl\)](#)

[Broekema - wiewaswie](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Dokter Fonds Ziekenhuis Medan \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[BRASTAGI \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

Brastagi kampbewoners 1942-1945

[Brastagi - Wikipedia](#)

[Soengei Sengkol Medan \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Si Regnorengo Rantau Prapat \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

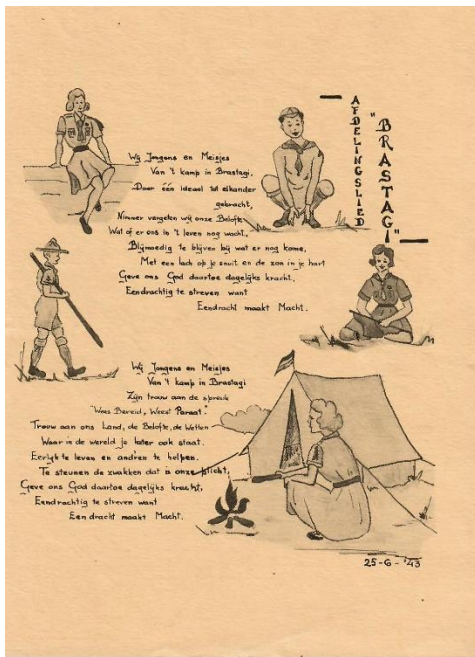
[Aek Pamienke Rantau Prapat \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke - Wikipedia](#)

Logboek Opinotroep (via van Braningen)

[Voorheen en Thans - collectiesite Museon - CollectionConnection](#)

Noord Sumatra in Oorlogstijd deel 1942 - uitgave van Stichting Noord Sumatra Documentatie



Wij jongens en meisjes van 't kamp in Brastagi
Door één ideaal tot elkander gebracht.
Nimmer vergeten wij onze belofte,
Wat of er ons in het leven nog wacht.
Blijmoedig te blijven bij wat er nog kome
Met een lach op je snuit en de zon in je hart!
Geve ons God daartoe dagelijks kracht
Eendrachtig te streven, want eendracht maakt macht.

Wij jongens en meisjes van 't kamp in Brastagi
Zijn trouw aan de spreuk: „Wees bereid, wees paraat”.
Trouw aan ons land, de Belofte, de Wetten,
Waar in de wereld je later ook staat,
Eerlijk te leven en anderen te helpen,
Te steunen de zwakken dat is onze plicht.
Geve ons God daartoe dagelijks kracht
Eendrachtig te streven, want eendracht maakt macht.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.